

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS

Qua 1721

OBLIGATIONEM PA-
TRIS DOTANDI FILIAM
BONIS PROPRIIS IN-
STRUCTAM ASSERTIT,
AC NOVIS ARGUMENTIS
EX NOVELLÆ XCVII. CAPITE V.
DEPROMPTIS CONFIRMAT,

Quamque
FAVENTE SUPREMO NUMINE

Ex

AUCTORITATE ET DECRETO
ILLUSTRIS ET AMPLISSIMÆ
FACULTATIS JURIDICÆ
in florentissima Academia Duisburgensi

Pro

Summis in Utroque Jure Honoribus, ac Privilegiis
Doctoralibus more majorum rite capeffendis

Publico ac solenni examini submittit

CAROLUS PONTANUS
LINGA - WESTPHALUS.

In Auditorio majore horis solitis ad diem 26 Junii 1721.

DUISBURGI AD RHENUM,
Typis JOHANNIS SAS, Academiae Typographi,
Anno MDCCXXI.

13 319.

15

V I R O
PERILLUSTRI AC GENEROSISSIMO
D O M I N O
D. SYLVESTRO
D I D E R I C O
LIBERO BARONI
DE DANCKELMAN,
TOPARCHÆ IN SWANE-
BECK, LAAR ET HANE-
KENSUNDEREN,
POTENTISSIMI BORUSSO-
RUM REGIS IN COMITATU LINGENSI
PRÆSIDI, JUDICI, GOGRAVIO, NEC NON
ATHENÆI LINGENSIS CURA-
TORI SUPREMO
MULTIS NOMINIBUS DE REPUBLICA
INSIGNITER MERITO,

Hanc dissertationem inauguralem
in publicum grati devotique
animi monumentum

D. D. D.
CAROLUS PONTANUS.

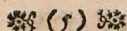

PRÆFATIO.

Lycurgus Lacedæmoniorum legislator virgines sine dotibus dlocari iussit, ut viri & uxoris consortium non pretio, ac mercede, sed spe liberorum tollendorum, mutuâque charitate ac benevolentia conjungeretur. Idem etiam apud alias gentes obtinuisse, historiarum monumentis abunde proditum est. Inter has averfabantur dotes Ægyptii, quibus tam exosæ fuerunt, ut si fides habenda Alexand. ab Alexand. *gen. dier. lib. 2. c. 5. lib. 4. c. 8.* illi, qui dotem accipere non dubitaverant, velut mancipia addicerentur. Indos pariter nihil filiabus in dotem dedisse, sed eas illis, qui lucta vicerint, vel quapiam alia virtute reliquis antecelluerint, præ cæteris collocasse refert Arrianus. Veteres etiam Germani ignorabant dotes ab uxoribus, vel pro ipsis dandas, ac mos apud ipsos invaluerat, ut ipsi potius mariti uxoribus offerrent munera vid. Tacit. *de morib. Germ. c. 18.* Schilter. *ad ff. Exercit. 36. c. 68. & seqq.* In quibus non dotis Romanæ naturam, sed morgengabam quærendam esse asserit Hertius *in notit. vet. Germ. popul. p. 1. c. 3. §. 2.* confer Ill. Stryckium *us. mod. tit. de jure dor. §. 1.* Cum Jure Romano vero Majores nostri etiam receperunt dotes, & cum his controversias quam plurimas. Inter quas nobilis est illa de dotanda filia locuplete, trita quidem & in Scholis Jctorum Germanorum hodie fatis

decantata, sed tamen nova ventilatione non indigna, cum
in Nov. 97. cap. 5. clarissima veræ sententiæ argumenta ap-
 parent, quæ à nemine satis adhuc exposita memini. Hanc
 ob causam cum recepta consuetudo exigat, ut ad gradum
 Doctorem aspirans dissertationem in publicum edam:
 hanc selegi materiam; in cujus elaboratione, postquam
 ingenii & industriæ vires periclitatus fui, illam tibi impræ-
 sentiarum exhibeo diversa proculdubio judicia experturam:
 Aliquibus enim videbor nimis blandiri tenuitati meæ,
 quod polliceri audeam, me ex Novellæ 97. visceribus nova
 prolaturum: Alii me in multis nimis jejune versatum fuisse
 arguent: Alii me in inferuisse multa ab argumento aliena:
 Alii me præteruisse potiora, quæ illustrationi hujus mate-
 riæ inservire potuissent: Alii alia objicient. Verum tan-
 tum abest, ut varia hæc censura mihi bilem motura sit, ut
 potius data fide me obstringam, summopere me devinctum
 fore cuivis, qui errores, si quos commiserò, detegere vo-
 luerit, & me, si solidis convincar rationibus, non solum
 statim repudium missurum opinioni, quam hæctenus am-
 plexus sum, verum etiam cuicumque tempestivo moni-
 tori sive sit Papinianus sive Lucius Titius palmam ultro
 relicturum. Non enim tanta me tenet arrogancia, ut
 meum faciam dictum Ciceronis, nullum se emisisse ver-
 bum, quod revocare veller, asserentis vid. Ridder. *in histor.*
d. erud. cap. 1. sed lubens profiteor, animum meum non
 adeo esse adversus errores, imprimis in hac juvenili ætate
 obfirmatum, ut me in nullum incidere posse confidam.
 Quæ cum sit mentis meæ sententia à Te Lector qui Momi
 præceptis non es innutritus, & animum ab omni invidia
 vacuum geris, vicissim expecto & efflagito, ut hanc meam
 qualemcunque dissertationem æqui bonique consulas.

CAPUT I.

STATUS CONTROVERSIÆ CONTENTA.

§. I. *Introitus de abusu dotis.* §. II. *Rubri explicatio.* §. III. *Regula generalis pater tenetur dotare filiam.* §. IV. *Controversia specialis de filia bonis instructa.* §. V. *Vulgo quærent de locuplete Filia, locuples quæ.* §. VI. *Etiam non locupletes haud excluduntur.* §. VII. *Status controversiæ.* §. VIII. *Formatio ejusdem distinctior.* §. IX. *Ejusdem restrictio ad solam conditionem qua filia bonis instructa est.* §. X. *Non quæri adeo de filia hæretica.* §. XI. *Nec de ea quæ invitis parentibus nupsit.* §. XII. *Nec de genero doti renunciante.* §. XIII. *Ampliatio controversiæ ad filiam nudæ proprietatis dominam sive ususfructus patris sit.* §. XIV. *Sive extranei.* §. XV. *Itemque ad eam quæ tantum ususfructum habet.* §. XVI. *Disensus doctorum: negantes obligationem patris.* §. XVII. *Affirmantes.* §. XVIII. *Nostri sententia.* §. XIX. *Ordo dicendorum.*

§. I.

AMbagibus uterer, falcemque in Theologorum, Politicorum Ethicorumque messem immitterem, si expendere vellem, utrum satius foret matrimonio sibi jungere foeminam pauperem, bonis tamen moribus, & stemmatis honestate conspicuam, an vero neglectis virtutibus quærere virginem magna dote instructam. Dum igitur nec Theologum, nec Ethicum, nec Politicum ago, mitto hanc quæstionem ad forum Juridicum non spectantem, quamvis me haud lateat illum, qui solam dotis habet rationem, matrimonio vere abuti, cum alium finem, quam qui ei proprius est, intendat, probe monente Ziglero in *Aureo tract. de Jud. Offic. & delict.*

concl. 8. n. 5. & 8. & præterea matrimonia ob hanc causam heterogeneam inita rectæ rationi contrariari, cum dote plerumque vendatur imperium marito in uxorem, utpote quam rationis usu multum antecellere creditur, comperens Arist. *1. Polit. c. 8.* & dotata regat virum conjux recte Horatio *lib. 3. Carm. Ode 24.* nam opimam dotem opimam esse tyrannidem, indeque libertatem egredi, ubi magna dos ingreditur eleganter dicit Petrarcha *lib. 1. de Remed. fort. dial. 65.* Et his, ut alia quæ exinde propullulant mala, alto involvantur silentio, accedit quod plerumque turbetur (mulieribus in maritos imperium sibi sumentibus, uti sæpius, si admodum dotata sunt, fieri solet) ordo à Salvatore præscriptus *Eph. c. III. 22. 23. seqq. 1 Pet. c. III. 16. add. Rom. VII. 2. Esth. I. 22.* Nihilominus mores sunt ita comparati, ut foeminam licet rixosam, multisque vitiis inquinatam, & quam ne Socrates quidem amaret, dummodo bonis sit probe instructa, ambire soleant juvenes, & in celebrandis matrimoniis

Protinus ad censum de moribus ultima fiat questio
uti inquit & perstringit facundus Juvenalis *Satyr. 3.* O dira igitur opum fames! quid non mortalia pectora cogis! sed hæc uti dixi ad alium locum pertinent.

§. II.

Ego cujusvis pietati, honestati, prudentiæ nunc merito relinquo quid facere debeat, ut boni Christiani, boni Viri ac boni Politici officio satisfaciatur, qua de re forte verbum in coronide addam. Nunc quæstionem forensis tractabo, & in antecessum rubrum dissertationis paucis hic explicabo. Obligationis idea habet aliquid obscuritatis. Novissime Illustr. Thomasius *Fundament. Jur. Nat. & Gent. lib. 1. c. 4. §. 61. seqq.* eam in metu consistere docuit. Ego eam controversiam meam non faciam, sed nunc satis habeo,

bebo, obligationem cum Imperatore §. 1. *Inst. de obligat.* describere, quod sit vinculum juris, quo necessitate adstringimur alicujus rei solvendæ aut (quod eodem continetur) alicujus facti præstandi *l. 1. in f. ff. de Reb. cred. l. 4. ff. de oblig. & act.* Patrem accipio sensu civili quem justæ nuptiæ demonstrant genitorem *l. 5. ff. de in jus voc.* vel alius modus legitimus constituendi patriam potestatem parentem fecit. Ex quo vi correlatorum per se patet, quæ mihi *filia* dicatur. *Bonis propriis instructam* appello eam quæ non omnibus omnino bonis à patrimonio paterno separatis caret, sed suo jure vel multa, vel quædam habet ad patrem non pertinentia. Qua de re plura dicam §. seqq. 13. 14. & 15. Denique dotare est marito pro uxore dare dotem, id est, in eum rem aliquam ad onera matrimonii eo melius sustinenda transferre. Hoc sensu agam de obligatione *patris dotandi filiam bonis propriis instructam.*

§. III.

Equidem generalis, eaque extra omnem dubitationis aleam posita juris regula est, quod pater ad dotandam filiam adeo obligetur, ut officio non satisfaciens a Magistratu ad hoc compellatur. Docet hoc Marcianus in *l. 19. ff. de rit. nupt.* *Qui liberos quos habent in potestate injuria prohibuerint ducere uxores, vel nubere, vel qui dotem dare non volunt, ex constitutione Divorum Severi & Antonini per Proconsules Præsidesque Provinciarum coguntur in matrimonium collocare & dotare.* Tenetur ergo pater dotem constituere, idque ejus officio *l. fin. Cod. d. dot. promiss.* & si pius est voto congruere *l. 21. §. 4. ff. ad Sctum Trebell.* faciendumque ex ipsius facultatibus pro earum modo esse *l. 60. §. 4. ff. de jure dot.* non dubitatur.

§. IV.

De eo vero adhuc disceptatur, utrum leges hæ generaliter

raliter tam de filiabus pauperibus, quam de locupletibus intelligi debeant, an vero ad solas filias pauperes refringendæ sint. Sane ordinarie olim apud Romanos filia usque ad mortem patris, & avi paterni erant constitutæ in sacris illorum, adeoque sub patria potestate Dionys. Halicarn. *Antiquit. Roman. lib. 2. p. 96.* & consequenter bonis propriis penitus carebant, cum filii familias, cujuscunque sexus & gradus, in manu patrum pene ad instar servorum essent, omnisque dominii incapaces nihil sibi, sed omnia patri acquirerent *d. pr. 1. quib. non est permiff. fac. testam.* Sextus Empir. *Pyrrhon. hypoth. posf. lib. 3. c. 24.* Dionys. Halicarnas. *lib. 8.* nec nisi unicum esset genus peculiorum profectitium donec sub Augusto militare, sub Constantino adventitium, uti probavit Celeb. JC. Dn. Franke *c. 2. d. dominio rei filiosam. favore in patrem donata §. 7. seqq.* cætera alio tempore accederent Dn. Gerard. Noodt *de vsufr. lib. 2. cap. 4.* Dubium itaque superest de casu excepto, si filia bonis propriis instructa est, quæriturque, utrum pater etiam pro illa dotem constituere teneatur nec ne.

§. V.

Vulgo quæstionem formant de dotanda filia locuplete. Quisnam autem locuples dici possit, exacte & generatim definiri nequit, quemadmodum nec paupertas universim ad punctum determinari potest, quamvis in quæstione de accusatore idoneo *per text. in l. nonnull. 10. ff. de accusat.* is pauper vocetur qui in bonis non habet 50. aureos. Add. *Gail. lib. 1. observ. 142. n. 8.* Quare notandum est locupletes & pauperes dici relative, respectu nimirum præstationis, de qua quæritur, adeoque ita appellari eos, vel qui satis, vel non satis habent pro magnitudine rei quam alius ab ipsis petit *l. 234. §. 1. de V. S.* Sic ergo filia locuples hic intelligitur ea, quæ tantum habet in bonis, quantum pro facultatibus

tatibus patris, & conditione mariti dotis nomine à patre dandum foret, si ipsa egeret.

§. VI.

Ego vero etiam eam comprehendo, quæ non est locuples, si quæstio de ejus dotatione moveatur, sed tamen non omnino bonis propriis, licet ad dotem non sufficientibus, caret. Mox enim apparebit, hoc casu easdem omnino rationes, quæ in præcedente pro tollenda patris obligatione militant, ad eandem minuendam pugnare.

§. VII.

Status igitur controversiæ hic erit, an pater ad dotem tali filia obligetur, idque perfecte, ita ut à Judice etiam invitus ad officium istud explendum legitimis remediis compelli debeat, & possit, si forte tam exiguo filia amore tangatur, ut huic debito sponte satisfacere detrectet.

§. VIII.

Ut rem adhuc distinctius proponam, quæritur, utrum pater non attentis bonis filia propriis genero tantam constituere dotem sit obstrictus, quantam filia egenæ dare debuisset, an vero bona filia propria in hunc finem applicare possit, ita ut pro filia locuplete plane nihil de suo dare teneatur, altero vero casu, si filia bonis quibusdam, sed non sufficientibus instructa sit, liberetur præstatione ejus, quod bonis filia propriis ad constituendam congruam dotem deest. E. g. Caja nubit Lucio, Tullia Titio; utriusque ad sustinenda matrimonii onera pro ratione suæ dignitatis & patrimonii focerorum 2000 debentur. Interim Caja 2000, Tullia 1000. solidos tanquam peculium proprium habent. Jam quæritur, utrum pater Cajæ dotem ex ipsius filia bonis constituendo, pater vero Tullia 1000 solidos filia proprios, ac præterea totidem alios ex suis bonis genero solvendo officium expleat, an vero uterque in-

B

tegrus

tegros 2000 ex suis facultatibus in dotem dare teneatur.

§. IX.

Monendum vero est controversiam nostram restringendam esse ad solam illam qualitatem, si filia sit locuples, vel saltem parte bonorum, quæ ad ipsam dotandam requiruntur, per se instructa, & cæteras hic supponi filiæ conditiones, sine quibus patri onus dotis constituendæ non incumbit. Hinc non quæritur de filia emancipata, non de ea quæ se paternis reddidit indignam beneficiis, non de naturali; multo minus de illa, quæ ex incesto, & damnato legibus coitu est nata. Nam tales five sint locupletes, five pauperes, pater dotare non tenetur. *l. 19. de R. N. l. 51. & l. 44. de Jur. dot. arg. Nov. 115. c. 3. §. 1. 2. seqq. pr. Inst. de patr. potest. §. 12. Inst. de nupt. auth. ex complexu Cod de incest. nupt.*

§. X.

Nec etiam quæstio formatur de filia in hæresin lapsa propter allegatam *Nov. 115. c. 3. §. 10. & 14. l. 19. C. de hæret. & Manich.* Quisnam autem pro hæretico habendus sit aliter Theologi definiunt, aliter JCTi. Illi omnes indistincte, qui in articulis fidei fundamentalibus aberrant, hæreticos sensu Theologico acceptos vocant; Hi vero tantum illos, qui dominant, vel aliis publice toleratis religionibus nuncium mittunt; cæteris quamcunque de Theologia illorum sententiam, aut de æterna ipsorum salute spem foveant, orthodoxiæ sensu Politico, & Juridico sumptæ laudem minime denegant. Sic in Imperio Germanico tres illæ religiones Reformata, Lutherana, & Romano-Catholica canonisatæ vocantur & orthodoxæ à JCTis censentur, quoniam hæ omnes *per Instr. Pac. Osnabr. art. 7. Transact. Passav. de anno 1552, & pacem religiosam de anno 1555.* publice tolerantur, & Jure Imperii paribus frui debent

bent privilegiis (quamvis eventus sæpius non respondeat,) Hinc licet v. g. filia reformatæ religioni addicta transeat ad Catholicorum castra, non habetur tamen à Jctis in Imperio German. pro hæretica, nec privilegio dotis ideo excidit, bene tamen si v. g. Socinianos &c. sectaretur, utpote jus tolerantiaæ externæ in Germania nunquam consecutos.

§. XI.

Nec hic differitur de filia, quæ invito Parente infra 25 ætatis annum viro nupsit. Nec enim tali Jur. Civ. competere dos potest, cum matrimonium invitis parentibus contractum nullum sit §. 1. *I. de nupt.* ubi autem matrimonium nullum, & irritum, ibi nec dos intelligitur, sunt verba *l. ult. ff. de Statu Hom.* Quod tamen non extendendum ad filiam 25 annos jam natam, si hæc sine parentis consensu, quem frustra expetiit, marito modo tamen familia patris digno (nam si rem habeat cum indigno aliud dicendum foret *arg. Nov. ns. cap. 3. §. 11. v. libero tamen*) se conjungat. Huic enim pater dotem constituere tenebitur, cum nuptias hoc casu subsistere jubeat *Imper. in alleg. Nov. d. c. & Spho* hac ratione permotus, quia parentibus vitio verti debet, illos, dum forsân admodum tenaces, vel præsenio nimis morosi fuerint, filiam nubilem, & viro maturam elocare noluisse, quamvis scirent, vel scire deberent, quæ paria sunt *l. quod te ff. si certum petatur*, virgini ad illam ætatem provectæ difficile esse cupidinis æstus frænare, & compescere amoris flammæ, quæ plerumque cor, pectus & medullas exurunt, nisi filia compos voti fiat, & dulce nomen matris consequatur.

§. XII.

Idem dicendum ex persona generi, si forte ipse nullam dotem desideret: nam quamvis sine matrimonio dos con-

cipi nequeat, & hinc res dotis causa data matrimonio non subsequente repeti possit *l. 6. ff. l. r. C. de condict. caus. dat. caus. non secuta.* vid. Excell. Dn. Ludovici *ad ff. rit. de condict. causa data causa non sec.* §. 4. matrimonium tamen sine dote consistere posse cuilibet me tacente satis innotescit, eum matrimonia non dotibus, sed affectu & consensu constare inculcet *Imper. in l. fin. C. de donat. ante nupt.* Si igitur parentibus res angusta domi, vel gener sola puella contentus non desideraverit dotem, matrimonium nihilominus subsistit, & gener à vinculo contracto ob deficientem dotem resilire non potest: Sibi enim imputet, quod matrimonii onera solus sustinere voluerit: volenti autem non fit injuria. Ferat igitur & impostero illa solus, cum, quod primo voluntatis, postea fiat necessitatis, nisi forte admitramus exceptionem, si ad inopiam citra suam culpam redigatur: quo casu, si fors ad pinguiorem fortunam interim redierit focer, dotem quantam permittent ipsius facultates, constituere tenebitur, uti existimat Glæser *de eo quod iustum est circa dotem th. 19.* De his ergo casibus, aliisque similibus, non quaero, quippe ubi pater etiam filiam egenam dotare non compellitur. Nos vero de eo tantum sumus solliciti, utrum facultates filiabus propriæ patrem liberent ab obligatione constituendi dotem, quam expeditum esset deberi, si ipsæ essent pauperes.

§. XIII.

Vice versa quaestio nostra non eas tantum filias concernit, quæ ipsæ bona possident pleno jure, ita ut nihil exinde in patrem redundet, quo pertinet peculium adventitium irregulare, quod & proprietate & usufructu solius filiae est *l. f. pr. Cod. de bonis quæ liberis*, sed illas etiam tangit, quæ bona habent jure minus pleno, sive tantum proprietas, sive solum usufructus, vel alia præstatio ad eas perti-

pertineat. Posteriore casu ususfructus bonorum filiae propriorum *vel extranei* est v. g. si consanguineus aliquis virgini proprietatem, alteri vero ususfructum legaverit, *vel patris*, ut in peculio adventitio l. 6. C. eod. In utraque specie usus esse poterit nostrae quaestionis. Equidem Bachovius ad Treutler. vol. 2. disp. 7. th. lit. C. & Mullerns ad Seruv. exerc. 30. d. 3. n. 9. quamvis patrem ad dotandam filiam locupletem esse obstrictum cum Carpzov. aliisque negent, eum tamen, si filia bona adventitia habeat, de suo dotem dare debere affirmant. At vero quam male haec principia cohæreant, & quam imprudenter hi DDres in sua ipsorum viscera arma moveant, facile est demonstratu: nam si pater non teneretur dotare filiam locupletem, nec etiam posset esse obligatus hoc casu de suo dotem constituere, sed sufficeret de adventitiis tantum dare, quantum generi conditio exigeret, & ususfructum, qui sibi inde competit, remittere; quod in illis bonis, in quibus pater ususfructum jure patriæ potestatis habet, nequidem ejus arbitrio relinquitur, cum moribus hodiernis filiae matrimonio contracto bona propria, quibus pater adhuc tanquam pater utebatur & fovebatur, ob emancipationem virtuales exsolvi debeant Carpzov. p. 2. c. 10. def. 6. Berlich. p. 2. Concl. 11. n. 61.

§. XIV.

Priore casu, ubi filia habet nudam proprietatem bonorum, quorum ususfructus ad alium pertinet, videri quidem poterat, nostram quaestionem plane nullum locum invenire, sed filiam simpliciter pro paupere haberi debere, ubi de constitutione dotis quaeritur. Dos enim datur ad sustinenda matrimonii onera, adeoque consistere debet in re fructus ferente, ex quibus pars impensarum in conjugio necessariorum erogari possit; adeoque nuda proprie-

tas, utpote nullam præsentem utilitatem, sed tantum spem, ac jus futuri emolumenti comprehendens, frustra dotis loco marito obtruditur. Quod si tamen ponamus, patrem non nisi pro filia egena dotem dare debere, nescio, an non maritum compellere possit ad accipiendam dotem usque ad illud tantum tempus, quo ususfructus cum filia proprietate consolidabitur, à patre constituendam. Saltem nihil obstaret, quo minus pater ipsa illa bona filia dotis loco daret, si ususfructuarium ad remittendum in emolumentum mariti ususfructum posset permovere. Itaque nec filiam nuda proprietate gaudentem à controversia nostra plane excludimus.

§. XV.

Multo magis huc pertinet filia ususfructum in bonis alterius vel alias præstationes veluti annuos redditus habens. Neque enim dubium est, quin in dotem dari queat ususfructus *l. 7. §. 2. ff. de jur. dot.* Quo facto non proventus annuus, sed fors, ex qua ille redigitur, aut quæ illi secundum usuras legitimas cujusvis loci respondet, in computanda dote numerari deberet, ut v. g. ubi usuræ quincunces vigent, maritus, qui pro sua dignitate, & foci patri monio mille thaleros dotis nomine petere posset, contentus esse juberetur redditu quinquaginta thalerorum. Quare hanc quoque quæstionem comprehendimus, an pater etiam ex ususfructu filia competente dotem constituens, illumve in eam imputans debito suo satisfaciatur, nec ne.

§. XVI.

Hæ sunt controversiæ arduæ, & in utramque partem acriter disputatæ à magni nominis Jctis. Horum enim aliqui pro aris & focis negativæ sententiæ patrocinantur, existimantes patrem ad dotandam filiam bonis propriis instructam non esse obligatum: Quos nominare omnes nimis

mius labor esset. Itaque aliquos allegasse sufficiat sc. Carpzov. p. 2. *Const. El. 42. def. 13.* Gail. *lib. 2. observ. 95. n. 14.* Brunnem. *ad l. 5. ff. de de jure dot.* Struv. *Synag. jur. civ. exerc. 30. th. 3.* & in *Evolut. ibidem* Muller *ad Struvium ibidem not. 9.* Huberi *pralect. ad ff. tit. de jure dot. th. 4.* Gudelinus *de jure nov. Wissenb. ad ff. ibid. th. 8.* Wildvogel, Arumæus, Petr. de Greve, Berger *resol. leg. obsl. & denique Dn. Coccejus jur. controv. tit. de jure dot.*

§. XVII.

E contrario non vilioris notæ & farinae DDres, quos Jonga seric, si necessitas id postularet, recensere possem, affirmativam tuentur, & patrem ad filiam indistincte dotandam, & quidem nulla habita ratione bonorum, quæ filia propria sunt, obstrictum esse contendunt. E quorum numero sunt Carpzov. p. 2. *decis. 173. num. 13--16.* (qui pro more sibi contradicit) Ludov. Poflius *dec. Bonon. 39. n. 16.* Gabr. *conf. 156. n. 20.* Rennem. *Jurispr. Romano German. membr. 2. disput. 53. th. 6. litt. C.* Dn. Pagenstecher *Sicilim. ad compend. Lauterbach. manip. 1. aphorism. 68. p. 98.* Mantica *de racitis & ambiguis convent. lib. 12. tit. 16. num. 15.* Dn. Bohmer *ad ff. de jure dot.* Boenigk, Schopfer *ibidem.*

§. XVIII.

Utrique non unam pro sua opinione rationem adducunt, nec carent responsonibus, quas adversariorum argumentis opponant. Posteriorum tamen sententia, uti ego existimo, firmiori stat ralo, idque non modo probationibus, quas alii jam protulerunt demonstratum puto, sed novis adhuc rationibus amplius corroborari posse existimo. Idque ipsum est, quod quanta potero perspicuitate & ea, quam disputationis modus exigit, brevitate cui-libet ob oculos ponere studebo.

§. XIX.

§. XIX.

Ut illud etiam ordine fiat, & iusta in hoc inaugurali themate pertractando observetur methodus, *cap. sequenti* argumenta consentientium genuina (spuria enim ob temporis brevitatem jam non exequar) & *cap. tertio* novas rationes *ex Nov. 97.* depromtas adferam. Quo labore absoluto non difficile quidem foret, peculiari capite dissentientium argumentationes convellere. Sed malo illas nunc silentio præterire, & responsiones ad easdem in ipsum conflictum disputatorium differre.

C A P U T II.

ARGUMENTA GENUINA,
QUIBUS OBLIGATIO PATRIS DOTANDI FILIAM BONIS PROPRIIS INSTRUCTAM PROBATUR.

- §. I. *Argumentum genuinum 1. quia dos successit in locum legitime.*
 §. II. *Obiectio disparem esse utriusque rationem.* §. III. *Responsio ad eandem.* §. IV. *Et utramque esse juris civ.* §. V. *Argumentum 2. quia omnino est paternum officium dotare filiam.* §. VI. *Obiectio 1. id obiter dictum. Responsio, imo pro ratione decidendi positum.* §. VII. *Obiectio 2. aliud debitum, esse aliud officium.* §. VIII. *Id negandum de officio sensu juridico.* §. IX. *Ad quem referenda obligatio dotandi.* §. X. *Argumentum 3. ex l. fin. C. de dotis promiss.* §. XI. *Argumentum 4. ex eadem.* §. XII. *Quintum argumentum ex l. 19. ff. de rit. nupt.* §. XIII. *Transitus ad caput sequens.*

§. I.

Primum patris obligatio, de qua quæritur, luculenter probatur ex paritate, quæ inter dotem & legitimam inter-

intercedit. Exæquatur enim dos legitimæ, quoniam in illius locum successit *l. quoniam 29. C. de inoffic. testam. l. quisquis 5. S. ad filias 3. C. ad L. Jul. Majest.* Etenim dotis constitutio oritur ex lege Voconia anno U. C. 684. à Q. Voconio Saxa, Cæpione & Philippo Conss. lata, quam luculentissime illustravit Jac. Perizonius in *diff. ad l. Voconiam*. Scilicet hæc inter alia capita filias ab hæreditate exclusit, dote loco legitimæ iisdem relicta. Uti ergo legitima non denegata fuit filiæ diviti, & indistincte liberis jus succedendi habentibus debetur; Sic nec dos ipsis potest denegari, cum tralaticium sit, surrogatum sapere naturam illius rei, in cujus locum surrogatum est. Interim legem Voconiam, cujus modo mentio facta est, civitatis opulentia quasi quodam exæstuanti fluctu jam præcis temporibus obliteratam, & opertam esse apparet ex eruditissimo, quod inter Sextum Cæcilium & Philosophum Favorinum de justitia legum 12. tabb. intercessit, colloquio. A. Gellius *noct. Att. lib. 20. cap. 1.* Eo enim tempore, vel paulo post, uti existimant nonnulli, Edictum perpetuum in lucem prodiit, legemque Voconiam enervavit. Quo jure usi sunt, donec Justinianus hoc emendans explosâ simul mediæ ætatis JCrorum interpretatione jus 12. tabb. in usum revocavit, & in hæreditatibus fæminas masculis plane æquavit §. 3. *1. de leg. agnat. Success.* forsân ut Theodoræ vel sexui muliebri, cui teste Procopio impensè favebat, eo magis placeret, quamvis ipse hanc constitutionem sola æquitate niti magno verborum apparatu asserat. Qua in re autem errasse Justinianum quis non videt? Etenim quid è contrario æquius est, quam ut ad masculos potius hæreditates confluant, cum hi domi, militiæque soli onera sustineant, bella gerant, munia Reip. obeant, solique sint generis ac nominis conservatores. Vinnius in *comm. ad d. §.*

C Hanc

Hanc ob causam apud omnes fere moratiorēs gentes mos olim invaluit, ut masculi præ fæminis ad hæreditates admitterentur vid. Celeberrimum Jctum Dn. Alex. Arn. Pagentecher in *Sicilim. ad compend. Lauterb. manip. 1. pag. 98.* Idem etiam apud Hebræos obrinuisse liquet *Numer. 36. v. 8.* imprimis *Num. cap. 27.* Ubi æquissimus & justissimus *voμo-θέμος* Deus ipse constituit, ut filia ad paternam hæreditatem non vocaretur, quam si filius nullus adesset. Confer omnino cit. elegantissimam dissertationem Eruditissimi Perizonii de *lege Voconia pag. 109. seqq.* Ne autem nimis è curriculo disputationis degrediar, repetam quod dos sit surrogata in locum legitimæ, quodque ideo ejusdem debeat esse naturæ.

§. II.

Objicies forsan à paritate ita non posse firmum desumi argumentum, consequentiam meam non nisi à simili duci, adeoque admodum vacillare, cum, ut est in proverbio, omne simile claudicet. Addunt aliqui præterea etiam disparitatem reperiri inter dotem & legitimam, cum hæc patre demum mortuo, illa celebratis nuptiis à patre vivente debeat. Denique nimis temerarium esse, eandem efficaciam tribuere obligationi, qua dos debetur, quam illi, qua legitimam sibi quis vindicat, cum tamen dos ex Jure civ. originem trahat, legitima vero ex Jure civ. & naturali debeat. Ex quo hæc ab ipsis infertur conclusio, obligationem ad legitimam illa, ex qua dos debetur, firmiorem esse, quoniam duo vincula fortius ligant, quam unum. Quod autem legitima jure nat. debeat probant 1. ex *l. cum ratio in pr. ff. de bon. damn. §. primum itaque. Auth. de hered. & Falcid.* nec non ex *l. scripto in fine ff. unde liberi.* 2. Exinde, quia legitima alimentorum loco succedat, quæ Jure nat. filiis debentur. *l. 1. §. Jus nat. ff. de justit. & jur. §. 1. l. de Jure Nat. Gentium & Civ.*

§. III.

§. III.

Ego vero primum nego, me à simili, vel metaphora quadam, de qua proverbium mihi objectum agit, argumentari. Similia non probant, sed illustrant. Aliter vero se res habet in surrogatis, à quarum indole firmiter concludere licet. *vid. l. 1. §. hæc actio 1. ff. si quis testam. liber. esse iuss. l. un. §. 1. & 2. C. de rei ux. act.* Nicol. Everard. à Middelburg *locis argumentor. legalibus loco 122.* Sufficit ergo, idem juris esse in surrogato, quod juris est in eo, cui surrogatur, quæcunque alias inter utrumque diversitas intercedat. Itaque satis habeo demonstrasse, quod dos & legitima conveniat ratione obligationis patri incumbentis, eumque æque fortiter ad illam pro filia dandam, quam ad hanc eidem relinquendam obstringentis. Cæteræ diversitates quæcunque fuerint, me non feriunt. Nec in foro, de quo jam quærimus, minus efficax est obligatio ex sola civili ratione cum effectu exinde agendi introducta, quam alia etiam naturali jure per se valida.

§. IV.

Denique legitimam Jure nat. deberi intrepidus nego, magisque in ea sententia confirmor, dum argumenta allata admodum invalida esse animadverto. Nam quod primum attinet, frustraneum est secundum jus Justinianicum emetire velle jus naturæ, & hujus præcepta ex illo haurire. Etenim alterum alteri per omnia non servit, ut ipse profiteatur Justinianus *in l. 6. ff. de just. & jur.* Eodem modo se res habet, ac si Theologicam quæstionem non ex Pauli Apostoli doctrina, sed per Pauli Jcti legem decidere quis vellet. Secundum æque invalidum est; etenim in legibus allegatis legitima sumitur in sensu improprio, nempe pro eo, quod indigenti ad necessaria alimenta relinquitur. Si legitima in hoc accipiatur significato ad nostram quæstio-

nem non pertinet controversia, utrum ea sit juris naturæ, nec ne. Igitur leges hæc mihi non obstant, cum non lis moveatur de legitima in sensu improprio accepta, sed quatenus sumitur pro determinata quota successione etiam diviti, aut ad alimenta laboribus suis sibi comparanda idoneo debita, quo casu legitima est meri Juris civ., non naturalis. Quod mirifice confirmat *l. 9. & 24. C. de inoffic. testam.* ubi legislator permittit militibus, ut filiis suis nihil relinquunt. Quod sane sibi licere non existimasset, si legitimam jure nat. debitam putasset. Unde pater, legitimam qua talem non ex Jure nat. sed civili tantum ortum trahere, quamvis tamen juri nat. haud contrarietur. Adhuc ergo verum est dotem, & legitimam pari passu obligationis ambulare, adeoque illam non minus, quam hanc filia, sive egenæ, sive diviti indistincte deberi.

§. V.

Idem manifeste probatur alio argumento desumpto ex *l. fin. C. de dot. promiss.* ubi hic continetur casus. Pater dedit dotem pro filia, vel propter nuptias donationem filio, qui bona habet propria, quorum tamen ususfructus pertinebat ad patrem. Quæritur utrum usumfructum solummodo remisisset, an vero de suo pater dotem vel propter nuptias donationem integram dedisset censendus sit? Hanc quæstionem in utramque partem agitatam certo fini tradens (sunt verba legis) sancivit Justinianus, patrem totam dotem vel totam propter nuptias donationem ex suo solvere teneri, debito in sua natura remanente. Et quo magis legem serio, & deliberato animo condidisset videretur, hanc addidit rationem, quia juxta alias etiam leges *omnino* paternum esset officium, dotem dare pro sua progenie. Si enim *omnino* paternum officium est, dotare suam progeniem, utique etiam pater tenebitur dotem constituere filia licet locu-

locupleti. Nam vox *omnino* excludit omnem exceptionem, estque universalis, & comprehendit omnes casus indistincte vid. Strauch. *Lexic. particular. Jur. voc. omnino num. 4.* adeoque etiam eum, quando filius filiae bona propria habet, idque hic eo magis, quum *d. l.* in ea specie, quam decedit, illud ipsum supponat.

§. VI.

Dn. Huberus interim existimat de officio paterno hic obiter dictum aliunde restringi, & sufficere debere, ut paternum illud officium egenas solummodo filias dotet. Verum si obiter illud esset dictum, non posset valere pro ratione decidendi, pro qua allegatum est, & si ad liberos egenos foret restringenda lex, tunc misere cohæreret, imo nulla esset sequela, quod pater dotem liberis locupletibus simpliciter promissam de suo teneretur dare, quia liberos egenos de suo dotare obstrictus est. Sane non multo melior foret sequela, quam si Coelum minari pluviam exinde inferre vellem, quia baculus stat in angulo. Potius igitur dicendum est, patrem tam locupletem, quam pauperem filiam dotare teneri, quia *omnino* id est indistincte absque restrictione ad liberos egenos paternum est officium pro sua progenie, sive egena, sive propriis bonis instructa dotem dare.

§. VII.

Sed mihi obstrepunt nonnulli: Tu te proprio jugulas gladio, dum non retices, sed ipse tot repetitis vicibus confiteris, Imperatorem agere *de officio*. Jam vero officium ad pietatem pertinet, & toto Cœlo à debito differt: latius enim patet officiorum, quam juris regula: hanc ad confirmandam thesin in auxilium adhibendam urgere debes, non illam: utpote quam merito quidem absque formidine pœnæ solo virtutis amore sequi debet vir honestus,

fed ad quam tamen Judex neminem invitum compellere potest *l. 17. §. 13. ff. commod.*

§. VIII.

Enimvero licet hæc non sine maxima verifimilitudine dicantur, facilis tamen est ad ea responsio, si quis rem accuratius pensitaverit. Scilicet officium sumitur vel in sensu Ethico, vel Juridico. Objectio pertinet ad priorem significatum ac de eo vera est, non de posteriori. Eo officium est debitum à legè impositum, sed neque ex contractu, neque ex delicto, vel quasi descendens, adeoque actionem non producens, sed tantum implorationem officii Judicis, vel eo superioris, coactionem nihilominus operans. Ita officium paternum liberos alendi, hæredes scribendi, eosque nulla ratione in legitima lædendi sunt obligationes stricte dictæ, quodque illis contrariatur v. g. testamentum, dos, donatio immodica, dicitur inofficiosum, & in foro externo corrigitur, nec pudori cujusque tantum relinquitur *pr. 1. de inoffic. testam. l. 5. l. 7. C. de inoffic. donat. l. un. C. de inoff. dote*. Imo ipsum jus dicentis officium, de quo vid. *l. 1. ff. de jurisd. t. r. 1. de offic. jud.* nemo ad meras honestatis regulas referet, quas impune possit violare, qui satis habet ab externa coercionem immunem esse.

§. IX.

Hoc vero sensu juridico scilicet, non ethico dotatio pertinet ad officium patris, quippe imperata lege Voconia, ac patris non tantum pietati congruens, sed & debito ita comprehensa, ut ad illud explendum à Magistratu cogi possit, ac debeat, ceu jam monui *cap. 1. §. 3. l. 19. in fin. de ritu nupt. l. 81. ff. pro soc.* Quod etiam innuit allegata lex nostra ubi ait: *non incognitas esse leges, quibus cautum sit, esse hoc paternum officium.* Jam vero de obligatione mere interna nihil cavent leges. Etenim carum virtus est, *vere-*
rare,

zare, permittere, punire l. 7. ff. de legib. Non vero virtutum mera officia, quæ impune possunt negligi, inculcare. Quod munus Doctoris à Legislatoris officio toto Cœlo differt.

§. X.

Addi potest aliud argumentum ex ultima parte *ejusdem legis fin. C. de dot. promiss.* ubi Imperator constituit, ut, quando pater ait, se dotem ex suis debitis dare, tum eadem ex bonis filiæ propriis profecta credi debeat, quoties pater inops est. Contra, si & ipse substantiam idoneam possideat, vult ipsum de suo patrimonio dotem dedisse intelligi. Quod si enim & is dotem de suo præstare tenetur, qui se illam ex bonis filiæ propriis, quæ apud ipsum instar debiti sunt, constitutum dixit, sequitur patrem, quoties ipse non eget, etiam ad filiam divitem, vel bonis quibusdam instructam de suo dotandam teneri. Qui enim alias compelli posset ad dandum de suo, quod se de filiæ patrimonio daturum dixerat?

§. XI.

Eodem denique collineat versus ultimus hujus legis *Poterat enim secundum suas vires dotem pro filia vel ante nuptias donationem pro filio dare, & consentire filiis suis, quando voluerint partem vel forte totam suam substantiam quam habent paterna liberalitati aggregare.* Inde enim non obscure mea sententia conficitur, patrem locupletem filiæ bonis instructæ non ex libero arbitrio, sed legis necessitate dotem dare. Alias frustra esset, eandem secundum vires ipsius patrimonii exigere, sed gener qualicumque liberalitate, licet infra modum facultatum foceri, contentus esse deberet: modo ex bonis uxoris congruam dotem acciperet.

§. XII.

Adjicitur plerumque & hoc argumentum: quod *Lex Julia*

Julia in l. 19. ff. de jur. dot. quæ §. 3. cap. 1. jam est allegata, non distinguat, sed generaliter parentibus injungat filias dotare, quodque lege non distinguente, nec nobis sit distinguendum Boenigk Schœpfer. Quamvis hoc argumentum non sit omni contradictione majus, nec controversia hoc brocardico possit determinari, dum lis moveatur, an filia locuples pertineat ad regulam nec ne, tamen illo prudenter uti licet exinde inferendo, filiam locupletem etiam esse dotandam, nisi probetur contrarium. Onus igitur probandi incumbit adversariis. Nihilominus placuit specialem assertionem, quamvis jam sub generali lege contineretur, probare per antecedentia, imprimis *per l. fin. C. de dot. promiss.*

§. XIII.

Ex qua, ceterisque Codicis & Pandectarum textibus plura non addam. Sufficere enim possunt, quæ jam dixi, ad obligationem patris, de qua contenditur, probandam; res vero manifestior fieri potest *ex Nov. 97. capit. 5.* quod varias novas probationes suppeditat, quas sequenti capite publicæ luci exponere studebo.

C A P U T III.

NOVA ARGUMENTA EX
NOVELLÆ XCVII. CAP. V.
DE PROMPTA EXHIBENS
CONTENTA.

- §. I. *Dubia circa textum à nostro ibemate aliena.* §. II. *Species facti, Justiniani decisio.* §. III. *Argumentum 1. quia pater tenetur ad integram dotem, licet ad dimidiam sufficeret proprietatis filiae.* §. IV. *Rationes decidendi, argumentum 2. quia alias lædere.*

lederetur filia. §. V. Argumentum 3. quia lucrum filiae non deducendum in dotem. §. VI. Argumentum 4. quia maritus bona filiae propria in paraphernalibus habere debet. §. VII. & VIII. Dos vero à bonis paraphernalibus diversa est. §. IX. Argumentum 5. quia propria bona debent conciliare ditio- rem maritum. §. X. Argumentum 6. quia bona filiae ei jam sunt propria. §. XI. Limitatio Novellae; argumentum 7. inde de ductum. §. XII. Conclusio argumentationum. §. XIII. Ea- rum consequentia legitima. §. XIV. Ex mente legislatoris probe deducta. §. XV. Licet ejus rationes aliquando clau- dicent. §. XVI. Quod de hac Novella non est dicendum. §. XVII. Objectionis quod possit pater totam obligationem elude- re dissensu. §. XVIII. Resp. 1. Quod possit cogi à Confesso- rio ad consentiendum. §. XIX. Resp. 2. Quod cessat elusio in casu, ubi desponsatio facta absque mentione dotis. §. XX. Mo- nitum de regula decori & prudentiae.

§. I.

Sunt nonnulli tam emunctæ naris, ut nec hanc nec alias minus puris forsân verbis, styloque parum Ci- ceroniano exaratas leges ferre possint, sed acriter perstringant, corrigant, emendent, transponantque litteras, existimantes se hoc pacto de Rep. litteraria insi- gniter esse meritos, sibi que æternam comparasse gloriam, cum tamen aliis JCtis bene multis non modo laureolam in mustaceo quærere videantur, verum etiam hanc ob cau- sam pessime audiant, & carnifices, castratores, corrupto- resque potius, quam legum restauratores non prorsus sine sua culpa vocentur vid. Dn. Menke *in eleganti libello von der Marckschreyeren der Gelehrten pag. 86.* (cujus origi- nalis textus latino sermone exaratus extat.) Mihi alia aurem vellicat, ut hunc fugiam scopulum. Igitur ne qui- dem inquiram, quomodo restituenda lectio versus primi

D

hujus

hujus Novella, de quo videri potest Joh. Frid. Hombergk zu Vach *in notis ad vers. novam Novellarum à se editam h. z.* Sed sepositâ falce Critica agam tantum de hoc textu, quatenus illustrationi thematis inservit. Quo sine à specie facti, seu casu legis binis verbis recensendo ordiar.

§. II.

Pater filiaë in dotem dederat *30. libras*. Moritur gener, ex cuius donatione propter nuptias filia *15. libras* lucrata erat. Vidua ad secunda vota pergente novus maritus ex ipsius foceri bonis dotem, quam ille interea recuperaverat, repetit. Quæstio exinde nata est, utrum pater huic desiderio annuere teneatur, an vero suo defungatur officio, si *15. libras* de suo filiaë det, & reliquas *15*, quas ex antipherna lucrata erat, adjungat. Subsequitur Justiniani constitutio, qua controversia deciditur, in eo consistens, quod pater teneatur *integras 30. libras* denuo de suo solvere, & ultra eas filia *quindecim* illas, quas lucrata erat, in paraphernis habere debeat. Adjicit rationes decidendis, quæ æque ac decisio ipsa luculenter meum confirmant thema. Utrumque à me nunc est demonstrandum.

§. III.

Itaque ex ipsa constitutione, qua patrem ad *integras 30. libras* in dotem dandas obstringit, primum pro mea sententia depromo argumentum. Nam si pater non teneretur dotare filiam locupletem, sed tantum dotem daret in subsidium deficientibus bonis filiaë propriis, in præsentia etiam specie tantum suppleret dimidiam, quoniam filia alteram dimidiam jam in proprietate habebat: neque adeo eandem gener à focero potuisset petere, si sufficeret sola quantitas dotis congruæ; nec necesse esset eandem ex bonis patris ipsius integram constitui, quum filia jam per se habeat, quod

quod marito præter accepta à patre adferat.

§. IV.

Pergo ad rationes decidendi. *Prima est*, quod hoc videretur injustum, & simile intentioni lædendi filiam, si tantum dimidium supplere vellet pater. Inde secundum pro mea thesi profluit argumentum. Nam si injustum est, & læsioni simile, patrem ex dote à se danda deducere patrem, quam habet ipsa filia, injustum etiam erit, & læsioni simile, si locupletem filiam plane de suo non veller dotare, sed tantum dotem ex bonis filia constituit. Est enim tratatitium, idem juris esse in parte, quod est in toto, & vice versa *l. quæ tota pr. ff. de rei vind. l. juris gentium S. adeo ff. de pactis.*

§. V.

Subjungit Imperator *rationem decidendi 2.* scilicet quod pater non debeat lucrum filia suum facere, & in dotem deducere. Ea mihi tertium suppeditat argumentum. Etenim si illud patri non liceat, sequitur quod filiam bonis propriis instructam æque dotare teneatur, Nam alias lucrum filia fati locupletis, ut ex bonis, quæ ipsa in proprietate habet, integra dos constitui possit, multo magis suum faceret, totam dotem ex illis solvendo, & de suo profusus nihil dando.

§. VI.

Sequitur *ratio decidendi 3.* quod filia bona propria in paraphernam debeat habere. Inde manu ducor ad quartum argumentum pro me construendum: Si enim filia bona propria in paraphernam habere debet, dos ei sine dubio danda est à patre ex bonis paternis, non filia: nam non potest ipsa in paraphernam habere bona propria, si dos inde constitueretur, cum paraphernalia & dotalia respectu dominii, aliisque modis plurimum differant.

D 2

§. VII.

§. VII.

Quo loco non allegabo differentias ancipites, de quibus adhuc sub Judice lis est. Quo pertinet jus mariti fructus ex dote, & parapherna percipiendi. Ita enim acutissimus & in omni disciplinarum genere versatissimus JCrus Dn. Bohmer existimat, quod ususfructus paraphernalium marito non competat, sed tantum administratio ipsi concedatur. Contrariam fovet opinionem egregius JCrus Dn. Ludovici, cujus judicio quoad perceptionem emolumentorum inter bona paraphernalia, & dotalia nihil omnino interest. Interim provocat uterque *ad l. 9. §. 3. ff. de jure dot.* ad quam & ego Lectorem ablego, nec litem hanc, quæ inter tantos JCrus, & studiorum meorum fundatores nunquam non colendos moveretur, meam facio.

§. VIII.

Sufficit superesse alia discrimina juris manifesti, ex quibus satis habeo duo tantum allegasse. Quoties orto concursu Creditorum quaeritur, in qua classe cuique satisfaciendum sit, uxor pro paraphernalibus repetendis gaudet jure tacitæ hypothecæ, eoque à tempore factæ illationis computando *l. fin. C. de pact. conv. junct. l. 29. C. de jure dot.* Quoad dotem vero non modo hypothecam legalem habet à tempore contracti matrimonii *l. un. §. 1. Cod. de rei uxor. act.* verum etiam jus prælationis ante hypothecarios simplices *l. 12. §. 1. C. qui potiores in pign.* Cætera non moror, cum ex his satis pateat certitudo mæ illationis, quâ conclusi patrem bona filia propria in dotem dare non posse ob rationem, quia hæc *in paraphernam* habere debet.

§. IX.

Quarta ratio impulsiva Justiniani est, ut filia paraphernalibus probe instructa propter hanc causam ditiori possit nubere viro. Ea quintum, idque satis evidens pro mea opinione

opinionem involvit argumentum: nam si filia propter usum bonorum propriorum debeat esse melioris in nubendo conditionis, quam si tantum à patre dotaretur: sequitur, quod ultra dotem ab eo obtinendam sua separatim marito afferre debeat. Alias enim ipse per uxorem non conficeretur plura bona, quam filia per se pauper attulisset, etiamsi uxor liberalitate fortunæ, quæ ipsi melioris matrimonii spem facere debebat, tantundem in propriis bonis haberet, quam pater pro egena in dotem daret.

§. X.

Claudit Imperator suas argumentationes *ratione decidendi quinta*, quam inde depromit, quod nempe lucrum nuptiale filia proprium sit, eique post mortem patris necessario restituendum. Inde utilissimum hoc hauritur argumentum. Si in constitutione dotis pro filia à patre dandæ non debeat attendi, nec in eandem imputari, quod filia jam tum proprium, eique necessario post mortem patris restituendum sit, sequitur, quod bona ejus propria nec tollant, nec minuant obligationem patris in ea dotandâ, sed quod pater teneatur indistinctè ad hoc officium ex facultatibus suis explendum, quibuscunque demum divitiis nata per se abundet.

§. XI.

Quæ ergo sacratissimus Imperator adhuc constituit adversus patrem lucro, quod filia ex priori matrimonio obtinuerat, ad suum in dotando officium minuendum abutentem, ea omnia clarissime ostendunt, marito filia divitis non minorem dotem ex soceri deberi facultatibus, quam si egenam duxisset. Subjicit interim limitationem: *Nisi forsitan fortuita quedam calamitas patris imminuerit substantiam.* Quod si probetur, tunc obstringit patrem, ut ultra donationis prioris antenuptialis lucrum de suo tantam

ram dotem solvat, quantam substantiæ ejus vires permittunt. Unde iterum sequitur, patrem ad dotandam filiam simpliciter teneri pro ratione suarum facultatum, nec in dotem imputare posse bona filiæ propria, licet insignem bonorum suorum jacturam passus fuerit.

§. XII.

Sed nolo cumulare plura argumenta, ne forte mea probatio nimis fastuose turgescere, & acumen, nervusque rationum adductarum, si majori numero adhuc recensentur, languescere videantur, quemadmodum novimus, vim, quo magis expanditur, eo solere esse remissiozem, cum contra compressa plerumque sit fortior.

§. XIII.

Itaque sufficiet adhuc objectiones aliquas sub examen revocasse. Scilicet nonnullos urgebit dubium, quod minus sint firma argumenta, quæ non nisi ab analogia desumuntur, & quæ per solam consequentiam ex legibus eliciuntur. Enimvero per se corrui illa objectio, quoties illatio est oppido perpicua (uti hoc in casu se res habet) Nam quæ in ratione legis continentur, æque certa sunt, ac si ejus verbis expressa essent, dum ratio est anima legis *l. o. §. r. ff. de V. S.* Denique cum species controversa de dotandâ filiâ locuplete in terminis terminantibus (ut loqui amant Practici) neque ex mea, neque ex adversariorum sententiâ decisa in Jure occurrat, quis mihi vitio verter? si probatio per legitimam consequentiam, quam etiam dissentientes pro sua sententia invenire frustra tentant, à me vicissim ex ipsis legum visceribus desumatur.

§. XIV.

Verum stomachaberis forsân, quod rationes decidendi ab Imperatore allatas potissimum in auxilium adhibuerim, cum hæc essentiam legis non ingrediantur. Fateor, illas
in

in lege necessario non requiri, imo ne quidem in sententia Judicis, ut censent Robert. Maranta *spec. aur. p. 6. n. s.* Anth. Marth. Brunnemann. & alii. Sed quid inde? Si Princeps per se legibus solutus de potestate sua aliquid remittit, & ne ansam cavillandi arripere aliquis possit, utque evidentiis de constitutionum suarum æquitate omnibus constet, earum rationes reddit: an his vim detrahemus? an ex illis mentem Legislatoris scrutari prohibitum censuimus?

§. XV.

Sed dices, rationes decidendi, quas Justinianus profert, sæpius claudicare, & ita esse comparatas, ut minus tuto fides illis haberi possit. Nec hoc negare audeo: fœnerant enim dictis lucem exempla in *l. 10. de condit. instit.* ubi institutio hæc (si Cajus hæres erit Titius hæres esto, si Titius hæres erit, Cajus hæres esto) inutilis pronuntiat ob rationem, quia *conditio existere non potest.* In *l. 5. ad L. Aquil. §. 3. & l. 13. §. 4. cod.* ubi sancitur, quod tutor puero parum benefacienti (sunt verba legis) forma calcei cervicem percutiens actione injuriæ conveniri non possit, quoniam *monendi vel docendi causa percusserit.* In *§. 18. Inst. de inutil. stipulat.* ubi dicit Tribonianus, quod alteri nemo stipulari potest ob rationem, quia inventæ sunt ejusmodi stipulationes, *ut unusquisque acquirat sibi.* Enim vero hæc exempla demonstrant, illam rationem nimis subtilem, has vero esse nimis crassas. Imo possem plures recensere nævos & varias addere leges e. g. *l. 3. ff. si pars hereditas petatur l. 28. ff. de S. P. O. l. 10. de reb. dubiis l. 5. C. ad SCrum Orphit.* in quibus rationes decidendi, quarum inconcinnitas omnem fere fidem exsuperat, allegantur. Sic porro in *l. 29. C. ad L. Jul. de adult. & supr.* quæ à Constantino lata, fœmina minus caste, dum ministerium in divorſorio

verforio præbet, vivens, excusatur ob rationem, *quia vitæ
vilitas talem feminam legum observatione indignam reddidit.*
Nec Jcti, quorum opera veteres Imperatores usi sunt,
ubique prudentiores fuerunt illis, qui post restauratum Ju-
ris Romani studium eos exceperunt. Ex quibus sit instar
omnium Decius (qui tamen nomen Jcti vix meretur: Sed
monstrum hominis potius vocari debet) iste etenim non
erubuit monstruosam & pudendam illam sententiam incul-
care, quod meretrix possit cogi, ut corporis sui copiam
petenti concedat ob rationem, quia sit tanquam diverfo-
rium, in quo viatores etiam invito caupone hospitantur.

Sed quid inde?

§. XVI.

Tu Jus Justinianicum omnibus partibus esse absolutum
negas. Idem & ego nego: Hactenus ergo pares sumus.
Sed porro concludis, ideo etiam rationes in Novella no-
stra allatas claudicare. Ego vero contra concludo, tuum
argumentum valde claudicare: nam ab eo, quod aliquan-
do fit, ad reliqua nulla potest desumi sequela: imprimis
quoties contraria veritas ex ipsis rerum argumentis eluce-
scit, uti in casu, quem ex Novella 97. retuli, ubi ratio-
nes decidendi nullo laborant vitio.

§. XVII.

Cum itaque hoc, & præsentî capite discussis simul
nonnullis captionibus abunde probaverim, patrem ad do-
tandam filiam indistincte esse obstrictum, hic pedem fi-
gere, & manum de tabula movere possem, nisi obje-
rent nonnulli, totam hanc dissertationem inutilem esse,
& otiose litrem de dotandâ filia moveri, dum pater totam
obligationem dotandi eludere possit, si dicat, se filiam
non desponsaturum homini avaro, sed tali, qui ipsam
non dotem amet, adeoque sola puella sine dote conten-
tus

tus sit, spe illa fretus, ut, si Cajo hæc conditio displiceat, Titius non detrectaturus sit tali voto & voluntati obsequi. Forsan te victoriam reportasse tibi persuadebis, aut non erro, si te plane triumphum jam canentem audire mihi videor.

§. XVIII.

At bona verba quaeso! siste quisquis eris clamorem & responsonem audi. Non permittitur patri tali modo eludere obligationem, cum hoc fieret in fraudem legis; sed potest per Consistorium, vel Magistratum cogi ad imperiendum consensum in nuptias, ac dotem una præstandam, si aliam causam dissensus non haberet, nisi quod proculus dotem debitam posceret. Sed dices hoc modo libertatem exulare à consensu, qui tamen nihil magis, quam coactionem respuit. Verum rehero, quod quidem uti nemo invitum rem suam alienare obligatur, ita nec in aliquid consentire invitum cogi possit, sed remanere debeat voluntatis nostræ liber stylus. Interim si leges vel publica salus consensum alicujus requirant, dissentire non potest, imprimis si pietas verecundia &c. concurrant: nam quæ lædunt pietatem, existimationem, verecundiam & contra bonos mores sunt, illa nec posse nos facere credendum. *l. 15. ff. de condit. instir.* Porro forsitan instabis, quod nemo ad factum cogi possit; jam vero dotis datio in facto consistat. Respondeo autem, quod factum aut nudum est, aut qualificatum. De priori verum est, non de posteriori: ad quod tamen dotis datio, & generaliter solutio &c. refertur.

§. XIX.

Sic itaque pater non potest eludere obligationem dissensu illicito. Imo 2. cessat elusio in casu, ubi desponsatio facta absque mentione dotis, eaque nec promissa, nec

E

denc-

denegata Titius observat. Lauterb. 770.

§. XX.

Ita sese res habet jure stricto. Interim valde contra regulas decori & prudentiæ peccaret, qui patrem dotem dare detrectantem ad eam promittendam per Judicem compellere vellet, antequam in ipsum matrimonium conferret; maxime cum socii animum hoc pacto facili negotio à se alienare, & ad gravius dampnum in futurâ hæreditate lege permittente inferendum irritare posset. Melius autem est, ut, si gener ferendis matrimonii oneribus impar sit, à conjugio liquida dote destituto absteineat; sin sufficiat, ferat injuriam, monstretque reapse se uxorem amare, non dotem.

A N N E X A.

I.

Nullus ludus Jure Nat. est illicitus.

II.

Minus recte principium Juri Nat. in socialitate collocatur.

III.

Polygamia non videtur Juri Nat. contraria.

IV.

Usuræ Jure Nat. sunt permixtæ.

V.

Principi Evangelico, ut Principi, non ut Episcopo jurisdictio Ecclesiastica competit.

VI.

VI.

*Contra Principem proprie non potest à subdito
exceptio præscriptionis moveri.*

VII.

*Princeps præter adulterium, & malitiosam de-
sersionem alias statuere divortii causas non
prohibetur.*

VIII.

*Pœna laquei juxta Nemefin Carolinam in fures
sancita nullo modo injusta, nec dura est.*

IX.

*Matrimonium ad morganaticam contractum non
repugnat justitiæ morali.*

X.

*Pactum de quota litis hodie non videtur esse illi-
citurum.*

XI.

*Fundamento haud firmo nititur, quod viduæ intra
annum luctus nubenti, quodque in scenam
lucris causa prodeuntibus infamia Juris insti-
gatur.*

XII.

*In juramento vi metuque extorto nulla relaxa-
tione quis indiget.*

E 2

XIII.

XIII.

Emtor non tenetur stare locationi, seu ut apud Germanos in proverbium abiit Kauf gehet vor Mische.

XIV.

Mandatarius non tenetur ad culpam levissimam.

XV.

Fœmina potest esse testis in Codicillis.

XVI.

Biennio elapso debitor Creditori non potest iusjurandum deferre super exceptione non numerata pecunie.

XVII.

Imo ne quidem post biennium in foro audiendus est, quamvis pecuniam non esse numeratam probare velit.

XVIII.

In emphyteusi scriptura de necessitate non requiritur.

XIX.

Perfecta emtione venditione rei vendita periculum pertinet ad emtorem.

XX.

Non licet matrimonium cum Patruo vel Avunculo contrahere.

F I N I S.

ULB Halle
001 596 608

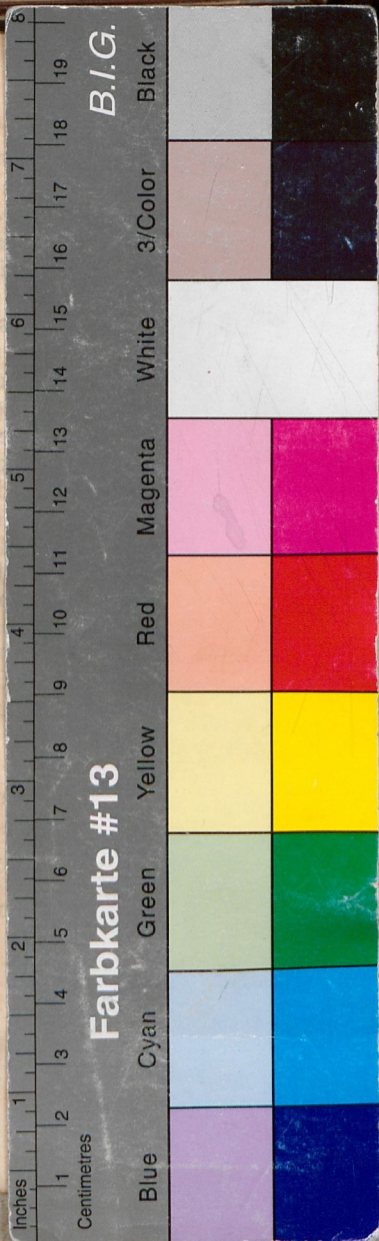
3

W017

DISSERTATIO JURIDICA
INAUGURALIS

Qua 1721

OBLIGATIONEM PA-
TRIS DOTANDI FILIAM
BONIS PROPRIIS IN-

STRUCTAM ASSERTIT,
AC NOVIS ARGUMENTIS
EX NOVELLÆ XCVII. CAPITE V.
DEPROMPTIS CONFIRMAT,

Quamque
FAVENTE SUPREMO NUMINE
Ex

AUCTORITATE ET DECRETO
ILLUSTRIS ET AMPLISSIMÆ
FACULTATIS JURIDICÆ
in florentissima Academia Duisburgensi

Pro

Summis in Utroque Jure Honoribus, ac Privilegiis
Doctoralibus more majorum rite capeffendis

Publico ac solenni examini submittit

CAROLUS PONTANUS
LINGA - WESTPHALUS.

In Auditorio majore horis solitiis ad diem 26 Junii 1721.

DUISBURGI AD RHENUM,
Typis JOHANNIS SAS, Academiae Typographi,
Anno MDCCXXI.

13 319.
15

